

SELVITYS ARVIOINTIKERTOMUKSESSA 2023 ESITETTYJEN HAVAINTOJEN HUOMIOINNISTA JA TOIMENPITEISTÄ

Tarkastuslautakunnan arvio vuoden 2023 arviointikertomuksessa esitettyjen havaintojen käsittelystä

Tarkastuslautakunta kiittää saadusta selvityksestä, mutta toivoo jatkossa kattavammin tietoa tehdyistä toimenpiteistä.

Lisäksi lautakunta huomauttaa, ettei kaikkien edellisten vuosien havaintojen pohjalta ole tehty konkreettisia toimia. Tarkastuslautakunta edellyttää, että tilinpäätöksessä ilmoitetaan myös koko maan verrokkiluku, mikäli tällainen tieto on saatavilla. Lisäksi vuoden 2023 henkilöstöraportissa ei ole tänäkään vuonna avattu, mitä tarkoitetaan työhyvinvointikeskusteluiden kohdehenkilöstöllä.

Tarkastuslautakunta lisäksi edellyttää edellisvuosien tapaan, että opiskelijapalautteiden antamiseen kannustamiseen kiinnitetään jatkossa erityistä huomioita. Vaikka opiskelijapalautteita on saatu edellisvuotta enemmän ovat vastausprosentit prosentit edelleen matalat.

Selvitys

Tulevissa arviointikertomuksissa tuodaan vertailuluku esiin aina kun on mahdollista. Työhyvinvointikeskustelujen kohderyhmä ovat toistaiseksi voimassa olevassa työ- tai virkasuhteessa olevat sekä vähintään vuoden mittaisessa määräaikaisessa työ- ja virkasuhteessa olevat. Opiskelijapalautteiden vastausprosentti on pieni, mutta silti valtakunnallisesti verraten huipputasoa.

Tarkastuslautakunnan arvio kuntayhtymän taloudesta

Tarkastuslautakunta toteaa, että kuntayhtymän taloudesta on edellisten vuosien tapaan pidetty hyvää huolta. Vuosi 2023 oli taloudellisesti edellisvuotta parempi; talousarvio laadittiin tasapainoon, mutta tilikauden tulos oli kuitenkin 49,6 teur ylijäämäinen. Kuntayhtymä teki positiivisen tuloksen ja pystyi tilikauden 2023 aikana tekemään investointivarauksen ja ennakioivia alaskirjauksia käyttöomaisuuteen.

Tilikauden tulokseen vaikuttivat erityisesti ennakoitua suuremmat valtionavustukset. Toimintakulujen osalta kuntayhtymä pysyi kiitettävällä tavalla talousarvion viitekehäyksessä ja tämä johti osaltaan taloudellisesti hyvään tulokseen. Kokonaisuudessaan Sataedun taloudellinen tilanne on varsin hyvä. Tarkastuslautakunta haluaa kuitenkin nostaa esiin riskienhallinnan tärkeyden osana kuntayhtymän talousjohtamista. Kuntayhtymän on tärkeää varautua talouden suunnittelussa mahdollisiin haastavampiin vuosiin ja toimintaympäristön muutoksiin. Kuntayhtymän on järkevää pitää toimintakulunsa kohtuullisella tasolla, sillä kuntayhtymän tulo-rahoitus on riippuvainen hallitusohjelmien vaihtuvista linjauksista. Myös ikäluokkien pieneneminen tulee näkymään tulevaisuudessa toimintatuottojen määrän laskuna.

Selvitys

Toimiva johto tunnistaa tulevat haasteet ja valmistautuu niihin. Käyttötalouden menoihin sisältyy paine vähenemiseen tulevien kiinteistöinvestointien rahoittamiseksi. Ikäluokkien väheneminen, niin nuorten kuin työikäisten on huomioitu pitkän aikavälin suunnittelussa, tämä tulee vähentämään opiskelijavuosimäärää.

Tarkastuslautakunnan arvio toiminnallisten vuositavoitteiden toteutumisesta

Sataedun määrällisillä mittareilla mitattuna maan keskitasoa

Määrällisten vuositavoitteiden toteutumisen näkökulmasta kuntayhtymän toiminta vaikuttaa olevan kohtuullisella tasolla. Vaikka huolestuttavan suuri osa määrällisistä tavoitteista ei toteutunut, eivät tavoitteiden alitukset olleet merkittäviä. Toisaalta myöskään merkittäviä onnistumisia ei määrällisten tavoitteiden osalta tilikaudella nähty. Tarkastuslautakunta kuitenkin kokee haasteelliseksi arvioida tavoitteiden toteutumista verrattuna koko maan keskiarvioon, koska verrokkitietoja ei ole saatavilla tilinpäätöksessä. Tarkastuslautakunta korostaakin, että verrokkitiedot tulisi jatkossa olla esillä selkeästi esillä.

Lisäksi tarkastuslautakunta haluaa nostaa esille, että kuntayhtymän strategisessa suunnittelussa tulisi tarkasti pohtia, mitä toimenpiteitä voitaisiin tehdä, jotta kuntayhtymä pääsisi yhä useamman mittarin osalta tavoitteeseen ja saisi nostettua tasoansa koko maan keskitason yläpuolelle.

Selvitys

Sataedu on uudistanut strategiansa ja pyrkii muokkaamaan vuositavoitteet selkeämmiksi ja helpommin mittaviksi kokonaisuuksiksi mukaan lukien kansallisen verrokkitiedon. Tavoitteina on tulevana vuonna strategiasta nousseita tavoitteita ja ns. perinteisiä suorituskykyä mittaavia tavoitteita.

Henkilöstön hyvinvointiin panostettava resursseja

Tarkastuslautakunta haluaa nostaa esiin erityisesti huolen henkilöstöhyvinvoinnin kehittämiseen käytetyistä resursseista. Positiivisena tekijänä tarkastuslautakunta kuitenkin näkee nousseen työhyvinvoinnin, laskeva trendi on saatu käännettyä 2023 aikana. Tästä tulee pitää kiinni jatkossa. Myös henkilöstön kehittämisen osuus henkilöstömenoista oli hieman edellisvuotta korkeampi. Lisäksi tarkastuslautakunta, että tilinpäätöksen henkilöstöraportista tulisi käydä ilmi, mitä konkreettisia toimenpiteitä tilikaudella on henkilöstön työhyvinvoinnin edistämiseksi.

Selvitys

Henkilöstöraporttiin merkitään jatkossa tarkemmin tehdyt konkreettiset toimenpiteet henkilöstön työhyvinvoinnin edistämiseksi. Toimenpiteitä on vuoden 2024 tehty useita, esimerkiksi työterveyden sopimuksen sisällön laajentaminen sairaanhoidon osalta sekä koko henkilöstölle tarjotut ennaltaehkäisevään ja työkykyriskien havaitsemiseen keskittyvät valmennuspäivät yhteistyössä Motiviren kanssa.

Tyytyväisyys hyvällä tasolla, mutta kyselyiden vastausprosentit matalat Tarkastuslautakunta kiinnitti huomiota opiskelija- ja työelämäkyselyiden mataliin vastausprosentteihin: vaikka tulokset ovat kyselyissä hyviä (yli 4), ovat vastausprosentit edelleen varsin alhaiset. Opiskelijapalautteen kerääminen vaikuttaa kuitenkin olevan koko maan tasolla haastavaa, mistä indikoi matalat keskimääräiset vastausprosentit koko maassa. Sataedun toteuma ei merkittävästi poikkea koko maan keskitasosta. Tarkastuslautakunta kuitenkin muistuttaa, että opiskelijapalautte on tärkeä mittari toiminnan laadun arvioinnissa, joten vastaamiseen kannustamiseen tulee kiinnittää erityistä huomiota myös jatkossa.

Selvitys

Opiskelija- ja työelämäpalautteisiin on kiinnitetty erityistä huomiota. Opiskelija- ja työelämäpalautteen jaksotus on 1.7.–30.6. poiketen kalenterivuosisjaksotuksesta. Viimeisimmässä palautekoosteessa on kahdeksan kohtaa, joista seitsemässä Sataedu on samalla tasolla tai korkeammalla kuin kansallinen vertailutieto.

Tilinpäätöksen informatiivisuuteen kiinnitettävä huomiota

Määrällisten tavoitteiden osalta tarkastuslautakunta kiinnitti huomiota tilinpäätöksen informatiivisuuteen. Tarkastuslautakunta kuitenkin kaipaa yhä Sataedun tulosten rinnalle vertailutiedoksi koko maan vertailulukuja. Tämä auttaisi tilinpäätöksen lukijaa arvioimaan, ovatko Sataedun tulokset hyvällä vai huonolla tasolla verrattuna muihin vastaaviin toimijoihin. Lisäksi tarkastuslautakunta edellyttää, että tilinpäätöksessä on avattava kattavammin myös määrällisten tavoitteiden toteutumien taustoja. Nyt tilin päätös ei anna riittävää kuvaa lukijalle siitä, mitkä asiat johtivat tavoitteiden alittumiseen. Tiedolla johtamiseen ja kestävään kehitykseen hyvä panostaa myös jatkossa. Tulevaisuudessa tiedolla johtamisen merkitys korostuu entisestään, minkä vuoksi Kompassi-työkalun kehittämistä tulee jatkaa ja panostaa Kompassin antaman tiedon hyödyntämiseen sekä arkityössä, että kehittämisen työkaluna.

Tarkastuslautakunta näki myös positiivisena kestäväen kehityksen edistämisen eteen tehdyt toimenpiteet. Kestävään kehitykseen ja vastuullisuuteen panostaminen vastaa tulevaisuuden tarpeisiin ja tässä ollaan Sataedussa hyvällä mallilla VASKI-hankkeen myötä. Myös OKKA auditoinnin läpäiseminen on hyvä lisä kestävyystyöskentelyyn. Tarkastuslautakunta kuitenkin muistuttaa, että kestävään kehitykseen ja vastuullisuuteen on tärkeää panostaa myös hankkeiden päättymisen jälkeen ja ylläpitää OKKA-säätiön sertifiointin mukaisia vaatimuksia.

Selvitys

Uudistetun strategian avulla pyritään vastaamaan myös informatiivisuuteen erityisesti tuomalla vertailutiedon näkyviin aina, kun se on mahdollista. Toiminnan laadun merkitys tulee korostumaan tulevina vuosin.

Tarkastuslautakunnan arvio tuloksellisuuden kehityksestä

Tuottavuuden ja taloudellisuuden näkökulmasta Sataedun vuosi oli positiivinen – kuntayhtymä teki positiivisen tuloksen, kuntayhtymän rahoitusasema on hyvä ja Sataedun oma-varaisuusaste ja suhteellinen velkautuneisuus on ollut tasaisen hyvällä tasolla jo vuosia. Tarkastuslautakunta haluaakin kiinnittää omassa arviossaan huomiota kuntayhtymän toiminnassa erityisesti työelämän laatuun, palveluiden laatuun sekä palveluiden vaikuttavuuteen.

Työelämän laatu: Henkilöstön hyvinvointi laskusuunnassa Edellisen vuoden tapaan tarkastuslautakunta muistuttaa, ettei työhyvinvointikyselyiden hyviin tuloksiin tule tuudittautua, vaan on tärkeää panostaa henkilöstön hyvinvointiin myös jatkossa. Aiemman laskevan trendin sijasta työhyvinvointi on saatu nousemaan vuoden 2023 aikana. Lisäksi terveysperusteisten poissaolojen palkkakustannukset ovat vähentyneet edellisestä vuodesta. Työhyvinvointiin ja työyhteisön ilmapiiriin panostaminen on tarkastuslautakunnan mielestä tärkeää myös työnantajamielikuvan kannalta: hyvinvoiva henkilöstö on Sataedulle tärkeä kilpailuvaltti työmarkkinoilla.

Palveluiden vaikuttavuus: Opiskelijoilla haasteita työllistyä Tarkastuslautakunta edellyttää, että työllistymisprosenttiin kiinnitetään jatkossa erityistä huomiota ja selvitetään tarkemmin miksi opiskelijat eivät työllisty alueella. Tämä on tärkeää vaikuttavuuden näkökulmasta: työllistymisprosentti vastaa suoraan Sataedun ydinkysymykseen ”Miksi Sataedu on olemassa?”. Sataedun opiskelijoiden työllistyminen on tärkeää niin opiskelijoiden kuin koko alueen tulevaisuuden kannalta. Lisäksi työllistymisprosentilla on suora yhteys Sataedun saaman valtionrahoituksen määrään, jolla taas on puolestaan suora yhteys palveluiden laatuun käytettävien resurssien kautta.

Palveluiden laatu: Opiskelijat tyytyväisiä palveluiden laatuun Palveluiden laadun osalta Sataedu on saanut hyvää palautetta niin opiskelijoilta kuin työelämän edustajilta. Hyvästä palvelun laadusta indikoi myös

suoritettujen tutkintojen määrät. Suoritettujen tutkintojen lukumäärä on kasvanut yhdeksälläkymmenellä tutkinnolla edellisestä vuodesta. Lisäksi opiskelijoiden työllistyminen ja jatko-opintojen määrä olivat molemmat kasvaneet edellisestä vuodesta. Edellä mainitut antavat hyvän kuvan Sataedun tutkintojen tasosta sekä opetuksen laadusta. Opiskelijoiden eroamisastetta tai läpäisyastetta ei enää esitetty vuoden 2023 tavoitteiden toteumassa

Selvitys

Vuoden 2025 rahoitus perustuu edellisten vuosien tuloksiin. Sataedu tulee olemaan yksi parhaiten suoritus- ja vaikuttavuusrahoituksessa menestyneistä ammatillisen koulutuksen järjestäjistä. Henkilöstön hyvinvointi on edelleen neljän tuntumassa, yhden kymmenyksen vaihtelu kuuluu normaaliin variaatioon. Kymmenen vuoden aikana hyvinvointi on noussut noin puolikkaan verran kolmesta ja puolesta neljään, asteikolla 1–5.

Tarkastuslautakunnan yhteenveto

Taloudellisesti Sataedun tilikausi 2023 oli ennakoitua positiivisempi. Ennakoitua suurempien valtionavustusten turvin kuntayhtymä teki ylijäämäisen tuloksen, eikä tilikaudella ollut merkittäviä talousarvion ylityksiä. Sataedun investointisuunnitelma myös toteutui pääosin suunnitellun mukaisesti. Henkilöstötyytyväisyyskyselyiden tulokset ovat nousseet hieman aiemmasta, joka nähdään positiivisena muutoksena aiempaan. Hyvän tuloksen ja palveluiden laadun takaa vain motivoitunut ja hyvinvoiva henkilöstö. Tarkastuslautakunta kiinnitti huomiota myös opiskelijoiden työllistymiseen. Sataedussa on panostettu viime vuosina työelämäyhteistyön kehittämiseen ja tähän on erityisen tärkeää kiinnittää huomiota myös jatkossa. Olemassa olevia työelämäsuhteita on tärkeää ylläpitää ja kehittää myös uusia yhteistyön muotoja.

Muuttuva toimintaympäristö ja yleinen taloudellinen tilanne tulee tarkastuslautakunnan arvion mukaan haastamaan myös Sataedu tulevaisuudessa. Tulevaisuudessa onkin yhä tärkeämpää panostaa ennakointiin ja toimintaympäristön analysointiin strategisten tavoitteiden asettamisessa.

Selvitys

Sataedu seuraa aktiivisesti toimintaympäristön muutoksia, mukaan lukien politiikkamuutokset kansallisesti. Tunnistamme ikärakenteen dramaattiset muutokset niin nuorten ikäluokassa kuin työikäisissä.